

ILLUSTRATION: GETTY IMAGES

”Du ska inte vara rädd, men förberedd”

Kriget i Ukraina har fått oroliga hundägare att fråga sig – vad händer med min hund om kriget kommer?

– Vi såg att många som flydde tog med det som var viktigast för dem – sina husdjur, säger Karolina Lasses på Svenska Blå Stjärnan.

TEXT Anna Liljeberg

Du får inte överge din hund och lämna den ensam. Det gäller inte bara vid krig såklart, utan också andra kriser som elavbrott eller översvämningar.

Svenska Blå Stjärnan har samhällets uppdrag att ta hand om lantbrukens djur vid kriser som kan drabba djuren. De arbetar även med kunskapsspridning kring krisberedskap för sällskapsdjur och blev bokstavligen nedringda när Ryssland invaderade Ukraina 2022. Plötsligt kändes kriget nära och en tidigare nästan omöjlig tanke slog rot – måste vi svenskar också börja förbereda oss för ett värsta scenario?

Inte blev alla hundägare heller lugnare när Myndigheten För Samhällsskydd & Beredskaps, MSB:s, broschyr landade i brevlådan. Där stod det svart på vitt att ”husdjur inte ska tas med till skyddsrum. Uppsök istället annat skyddat utrymme som till

exempel källare, garage eller en tunnelbanestation. Måste du lämna husdjuren hemma kan du ställa fram extra foder och vatten, så har djuret goda förutsättningar att klara sig på egen hand tills du är tillbaka”.

MSB hänvisade också just till Svenska Blå Stjärnan för vidare information. *Så vad är egentligen det viktigaste man ska göra som hundägare vid en kris?* Karolina Lasses är uppdrags- och utbildningsstrateg vid Svenska Blå Stjärnan och hon förstår att många hundägare kan känna oro.

– Det är en fruktansvärd känsla att tvingas lämna kvar en familjemedlem, som ju många ser sin hund som. Dessutom kan en hund vara ett otroligt viktigt stöd, en tröst och en trygghet

FOTO: GETTY IMAGES

BRA ATT HEMMA VID EN KRIS

Svenska Blå Stjärnan har gjort en lista på saker som är bra att ha hemma, för att vara förberedd vid en eventuell kris.

- Foder som tål rumstemperatur
- Mat till dig som tål rumstemperatur
- Vattendunkar/flaskor
- Fryst vattenflaska (som kylklamp)
- Filtar och hundtäckor (för att få upp värmen)
- Sprayflaska (för svalka)
- Transportbur (för mindre hundar)
- Ficklampa
- Radio med batterier
- Batterier
- Ljus och tändstickor
- Campingkök
- Vätserverter/handsprit
- Mediciner

när allt runtomkring är i förändring, säger Karolina Lasses.

Med flyktingvågen från Ukraina hade uppskattningsvis 5-10 procent av flyktingarna tagit med sig sina sällskapsdjur. EU lät-tade på införselkraven under en period för att möjliggöra att människor kunde ta med sig sina hundar och katter, trots att Ukraina är ett land där rabies finns. Det var ett beslut som fattades av humanitära skäl, just för att man vet hur oerhört mycket familjedjur betyder i svåra situationer – inte minst för barn.

– Bland flyktingarna där fanns det människor som bara fått med sig sin hund eller katt, allt annat hade förstörts i bombrai-derna. När det var mycket bråttom tog man med sig det som var allra viktigast, sina djur, och flydde, säger Karolina Lasses.

Att lämna sitt djur medan man själv försätter sig i säkerhet är »

HUNDAR I KRIS

“Lämna oss inte”. Som hundägare kan det var bra att tänka igenom hur du ska agera vid en kris.

FOTO: PRIVAT

Karolina Lasses på Blå Stjärnan med sina idag bortgångna hundar, rottweilern Berit och en bullterrier som hette Stellan.

VAD ÄR SVENSKA BLÅ STJÄRNAN?

Organisationen Svenska Blå Stjärnan är en frivillig försvarsorganisation som har samhällets uppdrag att ta hand om främst lantbrukets djur vid kriser, utbrott av smitta och andra händelser som kan drabba djuren. Genom föreningsverksamhet samlas djurintresserade för att lära sig mer om djur, allt från lantbrukets djur till våra sällskapsdjur. Svenska Blå Stjärnan informerar också om krisberedskap för sällskapsdjur och har tagit fram checklistor som gäller för våra vanligaste husdjur, det vill säga katter, hundar, fåglar, reptiler, gnagare, kanin och häst.

På svenskablåstjarnan.se kan du få råd kring vad som är nödvändigt för att både du och din hund ska klara er om krisen eller kriget kommer.

otänkbart för många djurägaren, det har flera katastrofer visat, förklarar Karolina Lassés.

– Människor stannar hellre hos sina djur än låter sig evakueras om inte djuret får följa med.

Men vart ska man ta vägen med sin hund? För de får ju inte följa med till skyddsrummen?

– Nej, skyddsrum är avsedda för människor och som det ser ut nu så får inte hundar eller andra djur följa med dit vid en evakuering, säger Karolina Lassés.

Det kan kanske låta tufft för oss hundägare, men det är faktiskt så att skyddsrummen inte alltid är det bästa utrymmet för en hund.

– Det är väldigt trångt i skyddsrummen, du har cirka 0,75 kvm per person och det blir en väldigt stressig miljö för en hund. Du kanske tvingas använda munkorg när det blir så många människor och andra djur nära inpå, säger Karolina Lassés.

– Dessutom är det svårt att rasta sin hund.

Försök istället tänka kring alternativa lösningar för dig och din hund, tipsar Karolina. Kan familjen evakueras till ett annat område med lägre hotbild? Har ni tillgång till ett fritidshus eller har vänner som bor lantligt dit ni kan ta er eller där hunden kan vara under en period? Finns ett parkeringsgarage i närheten? Gatutunnlar? Bor ni i flerfamiljshus med garage, cykelrum eller källarförråd dit ni kan söka skydd? Om inte, hur ser det ut i

grannhuset? Finns det källare i grannens villa eller har flerfamiljshuset bredvid utrymmen under jord att ta med hunden till? I Stockholm finns ju också tunnelbanan i som ett alternativ.

– Att samverka med grannar och planera för vart ni kan ta vägen är ett bra sätt. I kris är det viktigt att alla hjälps åt, säger Karolina Lassés.

Enligt MSB så ska du ju ställa fram mat och vatten så att ditt husdjur klarar sig själv ett par dagar, hur ska man tänka där?

– Det visar sig vara en inte helt enkel fråga att svara på. För enligt djurskyddsreglerna som finns i Sverige får du inte lämna din hund utan tillsyn. Du ansvarar för din hund på samma sätt som till vardags även om en kris inträffar och ni behöver evakueras. Du får alltså

inte överge din hund, eller något annat djur heller för den delen. Det gäller inte bara vid krig såklart, utan också andra kriser som elavbrott eller översvämningar ...

– Nej, så de råden går inte ihop när det gäller djurskyddsreglerna för hundar, säger Karolina Lassés. Därför är det bra att planera för hur man ska kunna ta hand om sin hund om det oväntade inträffar.

Så vems råd gäller?

– Utifrån den information jag har finns det i nuläget inga generella undantag från de djurskyddsbestämmelser som finns gäl-

Det är väldigt trångt i skyddsrummen, du har cirka 0,75 kvm per person och det blir en väldigt stressig miljö för en hund. ”

Syner vi inte vill se. Övergiven hund i en krigszon. När kriget i Ukraina bröt ut, ville de flesta ta med sig sitt husdjur när de flydde.

FOTO: GETTY IMAGES

KLARAR DU KRISEN?

Mat

Se alltid till att ha reservfoder hemma som tål rumstemperatur, som torrfoder eller konserver. Om ni måste evakuera så behöver du ta med dig mat till din hund för några dagar. Om din hund medicineras måste du även se till att ha tillräckligt med medicin hemma.

Vatten

Din hund måste alltid ha fri tillgång till fräscht dricksvatten. Om strömmen går eller om vattnet i kranen inte går att dricka behöver du se till att det finns vatten lagrat. Det kan du göra genom att förvara PET-flaskor eller dunkar fyllda med rent vatten hemma.

Skydd

Hundar kan inte svettas ut värmen för att sänka kroppstemperaturen som vi människor utan hässjar för att få ner temperaturen. Det är viktigt att hålla koll på hunden vid en värmebölja så att den inte får värmeslag. De flesta hundar klarar kyla bra men till en frusen hund är det bra att ha ett hundtäck.

Utrustning

Du behöver en transportbur eller väska om du som har en mindre hund tvingas evakuera. Till större hundar behövs bara halsband och koppel men det kan även vara bra att träna din hund vid att ha en munkorg och att kunna hanteras, som till exempel att lyftas upp.

Kunskap

Vad behöver du kunna själv? Vid en kris kan det vara svårt att få tag på veterinär. Därför är det klokt att skaffa sig nödvändig kunskap genom att utbildas sig, till exempel genom att gå en första hjälpen kurs för hund.

Samverkan

Ta hjälp av varandra. Finns det någonstans där du kan vara med din hund? Blir det till exempel kallt och du har svårt att hantera det – känner du någon som har vedeldning du kan vara hos?

(Källa: Svenska Blå Stjärnan)

SKK VILL TILLÅTA HUNDAR

Svenska Kennelklubben är kritisk till att MSB har förbjudit hundar i skyddsrum.

– Hunden är i dag en familjemedlem och man lämnar inte en familjemedlem bakom sig, säger Hans Rosenberg på Svenska Kennelklubben.

I övriga samhället, till exempel i kollektivtrafiken, får man ta med sig hunden. I bussar får hundar vistas längst bak medan allergiker håller till längst fram. Hans Rosenberg menar att även skyddsrum skulle kunna delas av på liknande sätt. Det finns numera även speciella schampon som tvättar bort allergener ur hundars päls.

– Det handlar inte om att vi kräver att det ska byggas nya skyddsrum för hundar utan om att man ska kunna dela på befintliga skyddsrum, säger han.

Kennelklubben ska nu kontakta MSB för samtal om att även husdjur ska få skydd.

SKYDDSRUM OCH HUNDAR

Enligt Lag (2006:545) om skyddsrum står det i 1 kap. 2§ att skyddsrum är utrymmen för skydd av befolkningen i krig.

Ovan paragraf är det som gäller, assistans- och ledarhundar är undantagna som husdjur och kan endast följa med in i skyddsrum om det är möjligt.

Man får alltid göra en egen bedömning vart är bäst att befinna sig, har man husdjur så är källaren bästa plats eftersom man inte får ta med husdjur till skyddsrum.

Det är viktigt att komma ihåg att skyddsrum inte lösningen på allt. Du kan ta med husdjuret till förstärkta byggnader, en källare, tunnel eller tunnelbanestation. Sedan kan man också fundera på hur djur skulle må i skyddsrum generellt. Det är trångt och varje person har 0.75 kvadratmeter. Om du måste lämna ditt husdjur hemma vid ett flyglarm, ställ fram extra foder och vatten så har djuret goda förutsättningar att klara sig på egen hand tills du är tillbaka – om djuret klarar av fri tillgång till mat.

(Källa: Malin Olsson, Skyddsrumshandläggare, MSB)

lande hund. Som hundägare har du därför samma ansvar för att möta din hunds behov oavsett om det är vardag, en fredstida kris eller krig.

Avsätt alltså gärna lite tid att fundera över hur du får med dig din hund om ni måste lämna ert hem. En liten hund kan du ha i en transportbur men en större hund behöver gå själv. Har du en hund som är van att gå lös på tomten, se till att ha halsband och koppel tillgängligt. Har du en stor hund som inte är van att gå i trappor eller har problem att röra sig? Kan du lyfta din hund? Sådant är det bra att fundera över i förväg.

Det är viktigt att din hund går att hantera, så att du kan få in den i en bur eller lyfta den. Att du övat på hantering med din hund är också klokt om du behöver vårda ett sår eller skada. Kanske du behöver ta hjälp av någon annan för att lyfta din hund och behöver öva på det innan? Förutom att träna med din hund så att den är van vid olika typer av hantering så är det bra att vänja den vid att ha munkorg. En munkorg kan bli viktig i en stressad situation med många hundar och människor nära inpå eller om din hund är skadad. Se till att munkorgen är av en modell där din hund kan dricka vatten och flämta/hässa obehindrat.

Vid en evakuering behöver du ta med dig hundmat som räcker för några dagar och som tål att förvaras i rumstemperatur, som torrfoder eller konserver.

– En 20 kilos hund behöver cirka en liter vatten per dag. Men brukar räkna med en halv deciliter per kilo och dygn, tipsar Karolina Lassens.

– Det här kan vara jobbiga saker att tänka på, men förenklar när något händer, säger Karolina Lassens. Du ska inte vara rädd, men förberedd.

En mycket viktig sak är att se till att din hund är ID-märkt, och att du är registrerad som ägare i Jordbruksverkets register. Det gör att du och din hund kan återförenas om ni skulle komma ifrån varandra under en evakuering.

– Ja, det räcker inte bara med att ID-märka. En del missar att hunden måste registreras också.

På Svenska Blå Stjärnans webbplats finns råd och checklistor kring krisberedskap och kring hur du kan förbereda dig som hundägare. Du som har hund är ansvarig för att din hund mår bra – även vid kris eller krig. Därför är det viktigt att du tänkt igenom hur du bäst tar hand om din hund om det oväntade händer.

– Varför inte bilda en studiecirkel tillsammans med grannar eller vänner? Svenska Blå Stjärnan samarbetar med Studieförbundet där det redan idag finns studiecirklar och material att använda, säger Karolina Lassens. **HH**